

Aşağıdaki sorularımın **Adalet Bakanı Yılmaz TUNÇ tarafından** Anayasanın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ıncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Gülderen VARLI

Van Milletvekili

Birleşmiş Milletler (BM) tarafından 1992 yılında 3 Aralık tarihi “Dünya Engelliler Günü” olarak kabul edilmiştir. Türkiye'nin taraf olduğu Birleşmiş Milletler Engelli Hakları Sözleşmesi başta olmak üzere engellilere ilişkin ulusal ve uluslararası düzenlemeler olmasına rağmen Türkiye'de engelli bireyler; eğitimden sağlığa, istihdamdan siyasal katılım ile seyahat hak ve özgürlüklere kadar hayatın her alanında hak ihlallerine maruz kalmaktadır. Engellilerin sorunlarının çözülmesi bir tarafa, engellilere ilişkin güncel veriler dahi paylaşılmamaktadır. Buna bağlı olarak engellilerin ülke nüfusu içindeki oranı net olarak belirlenip bütüncül ve kalıcı çözümler de geliştiril(e)memektedir. Yaşamın her alanında engelli bireylerin maruz kaldıkları insan hakları ihlallerinin yansira cezaevlerinin mekânsal dizaynı ile cezaevlerinde yaşanan hak ihlalleri birleşince engelli tutuklu ve hükümlülerin yaşadıkları sorunlar daha da katlanmış durumdadır.

Seçim bölgem Van ilinde yaşayan engelli bireylerin yaşadığı sorunlar sık sık basına da konu olmaktadır. Van'da yaşayan engelli bireyler; yüksek kaldırımların olmasından, kendileri için yapılan rampaların önüne park edilen araçlardan, üst ve alt geçitlerde asansör olmamasından gerek restoran ve kafelerin gerekse iş yerlerinin kendilerine göre dizayn edilmemesinden ve üst geçitlerde asansör olmamasından kaynaklı sorunlar yaşamaktadır. Van ilinde erilebilir olan bina, yol, kaldırım, toplu taşıma aracı, sosyal alan ve benzeri mekân/araç sayısı çok sınırlıdır. Kamu kurumlarının çoğunluğunda işaret dili tercümanı istihdam edilmemektedir. Kamu kurumları yasal istihdam kotalarını doldurmamaktadır. Kayyum politikaları nedeniyle 8 yıldır gasp altında olan Van ili engelliler için de erişilebilir ve yaşanılabilir bir kent değildir.

Yine Van'da basına yansıyan haberlere göre; Van Valiliği, Millî Eğitim Bakanlığı Van İl Müdürlüğü ile Aile Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü tarafından kentte, “Çözüm Sende” adı altında bir etkinlik düzenlenmiştir. İpekyolu İlçesi sınırlarında bulunan bir düğün salonunda

düzenlenen etkinlikte modern geleneksel dans gösterimi ile Zeybek oyunları etkinliği için getirilen biri de 7. Sınıf öğrencisi olan iki öğrenciye gelinlik ve damatlık giydirilerek, düğün salonunda zeybek oynatılmıştır.

6 Ekim günü Van'ın Beşyol Meydanı'nda polis aracına zarar verdiği gerekçesiyle yüzde 70 zihinsel engelli 22 yaşındaki M.P' darp edilerek göz altına alınmıştı. Hastane raporlarında vücudunun bazı bölgelerinde darp izleri görülmüş ve "Yüzde ve boyunda yaygın hiperemi, basit tedavi yöntemi ile giderilebilir. Hayati tehlikesi yoktur" yönünde sağlık raporu verilmiştir.

Bu bağlamda;

1. Van ilinde yaşayan engelli bireylerin sorunlarına ilişkin bakanlığınızın yaptığı bir çalışma var mıdır? Yapılan bir çalışma var ise kamuoyu ile ne zaman paylaşılacaktır?
2. Van ilinde yaşayan toplam engelli birey sayısı kaçtır? Engellilerin toplam nüfusa oranı nedir?
3. Van'da yoksulluk nedeniyle destek verilen engelli sayısı kaçtır?
4. Van'da engellilerin işsizlik oranı ve işgücüne katılma oranı ne kadardır?
5. Van'da kamu kurumlarında istihdam edilen engeli birey sayısı kaçtır? Engelli bireylerin çalıştığı bu kamu kurumları hangileridir? Engelliler hangi birimlerde istihdam edilmektedirler? Bu işyerinin erişilebilirlik koşulları ne düzeydedir?
6. Van'da kamu kurumlarında istihdam edilen engeli birey sayısı kaçtır? Engelli bireylerin çalıştığı bu kamu kurumları hangileridir? Engelliler hangi birimlerde istihdam edilmektedirler? Bu işyerinin erişilebilirlik koşulları ne düzeydedir?
7. Van ceza ve infaz kurumlarında bulunan engelli ve 65 yaş üstü tutuklu ve hükümlü sayısı kaçtır? Van cezaevleri engelli ve yaşlı bireylerin ihtiyaçlarına göre nasıl karşılanmaktadır? Engelli Tutuklu ve hükümlülerin yaşam koşullarına göre olanaklar oluşturulmamışsa bunun gerekçesi nedir?
8. "Çözüm Sende" adı altında Van'da bulunan bir düğün salonunda düzenlenen etkinlikte "engelli çocuklara gelinlik- damatlık giydirilmesi iddiası" nedeniyle başlatılan bir soruşturma var mıdır? Etkinliği hangi kurum düzenlemiştir? Yetkililer hakkında yürütülen bir soruşturma mevcut mudur?
9. 6 Ekim günü Van'ın Beşyol Meydanı'nda yüzde 70 zihinsel engelli 22 yaşındaki M.P'nin darp edilerek göz altına alınmasına ilişkin bakanlığınızın yaptığı bir soruşturma var mıdır? Bakanlığınız şiddet gören engelli birey için herhangi bir çalışma başlatmış mıdır? Bakanlığınızın personellerinin engelli haklarına ilişkin eğitilmesi amacıyla bir çalışma başlatacak mısınız?